

Hoogleraar Colin ziet toekomst voor Germanistiek

Nieuwe onderwijsmethododes voor Germanistiek in Nederland

Achtergrond - 26 april 2013

“Duits is in Nederland en vooral in Amsterdam een klein vak met grote betekenis”, zegt Nicole Colin, sinds 2012 hoogleraar Duitse taal en cultuur aan de Universiteit van Amsterdam. De Duitse germaniste is onder de indruk van de traditie van Germanistiek aan de UvA. Hoewel Duits zeker in de jaren negentig in verval raakte, is Colin positief over haar vak in Nederland.

Nederland heeft geen slechte uitgangspositie als het om kennis van de Duitse taal gaat, zegt Colin. Maar het ontbreekt universiteiten aan goed uitgedachte nieuwe concepten voor het vak Germanistiek. Tijdens een lezing over de toekomst van haar vak in Nederland in debatcentrum Spui 25 in Amsterdam stelt ze een eigen concept voor het gebruik van films in het onderwijs voor en pleit ze voor meer zelfbewustzijn onder Nederlandse germanisten.

Dramatisch verval

Colin houdt haar lezing in het kader van het 100-jarig bestaan van het vak Germanistiek aan de UvA. Zelf studeerde ze aan Duitse universiteiten die in de jaren zestig en zeventig zijn opgericht. “Het is een ongekende historische diepte waarin ik hier in Amsterdam kan kijken”, zegt ze voor de lezing in een gesprek met Duitslandweb. “Destijds was de rector van de universiteit een germanist.” Dat traditionele aanzien van het vak is verdwenen, aldus Colin. “Vooral in de jaren negentig zag je een dramatisch verval.”

Nederland kent op dit moment naast Colin, die een aanstelling van 0,2 fte heeft aan de UvA, nog slechts drie hoogleraren Duitse taal en cultuur, Ton Naaijken in Utrecht, Paul Sars in Nijmegen en Anthonya Visser in Leiden. Toch is de Duitse germaniste positief over haar vak in Nederland. “Scholieren leren hier Duits en de talen liggen dicht bij elkaar.” In Frankrijk hebben studenten een heel ander taalniveau dan in Nederland, legt Colin uit. “In Nederland kun je met eerstejaars gewoon Duits spreken.”

Aandacht voor Duits

Er is veel aandacht voor het belang van Duitse taal in Nederland, merkt ze. “Als je

iets wilt, zijn er mogelijkheden om dat te realiseren.” Haar benoeming tot hoogleraar is daar een voorbeeld van. Die is er mede op initiatief van het Duitsland Instituut, waaraan ze sinds 2009 verbonden is, gekomen.

Nicole Colin is [hoogleraar](#) Duitse literatuurwetenschap en cultuur van de moderne tijd aan de UvA. Ook is zij werkzaam voor het [Duitsland Instituut Amsterdam](#). Eerder was zij o.a. verbonden aan de Universität Bielefeld en de Sorbonne Nouvelle in Parijs. In november ontvangt ze in Parijs de prestigieuze [Deutsch-Französische Parlamentspreis](#) voor haar boek ‘Deutsche Dramatik im französischen Theater nach 1945’.

Ook op andere manieren investeert Nederland in het vak Duits op universiteiten. “Uit het potje Duurzame Geesteswetenschappen komt veel geld voor extra mastercursussen aan universiteiten om het geringe aanbod in taalonderwijs te verbreden. Dat gaat in het studiejaar 2013/2014 in. Duits hoopt daar veel van.” De Duitslanddesk, die dit najaar wordt ingericht aan het Duitsland Instituut, gaat academische uitwisseling tussen Nederland en Duitsland stimuleren.

Arbeidsmarkt

Aan de Universiteit van Amsterdam wordt gewerkt aan meer samenwerking tussen Germanistiek en andere vakgroepen, zoals Filosofie, Duitslandstudies, Geschiedenis en Theaterwetenschappen. “Het is belangrijk studenten Germanistiek in het Duits les te geven. Keuzevakken zijn nu vaak niet in het Duits. Dat kun je verbeteren als je die keuzeruimte bij die vakgroepen invult”, aldus Colin. “Daar zitten veel Duitsers. Dat ben ik nu aan het coördineren.”

Niet alleen bij de overheid en de universiteiten, ook vanuit het bedrijfsleven is veel aandacht voor het belang van de Duitse taal. De vraag of het vak nuttig is voor de arbeidsmarkt is gerechtvaardigd, vindt Colin. Er zou bijvoorbeeld meer gedaan moeten worden aan de opleiding van leraren, zegt ze. “Er is een gebrek aan experts en leraren Duits, waarin we in Nederland nu niet kunnen voorzien.”

Filmanalyse

Tijdens haar lezing in debatcentrum Spui 25 pleit ze voor een beter uitgedacht concept voor het vak Germanistiek aan de universiteit. In de negentiende eeuw werd literatuur alom beschouwd als het middel om een land te leren kennen. Maar mensen, zeker jongeren, lezen steeds minder boeken, aldus Colin. Nu zijn er andere media, zoals films. “Ook die kun je als *Wissenspeicher* gebruiken voor Germanistiek.”

“Filmanalyse in Germanistiek is niet nieuw”, aldus Colin, “maar er conceptioneel

over nadenken wel.” Je moet er een didactisch concept voor ontwikkelen, zegt ze. Daar ontbreekt het nu aan. Aan de hand van de fragmenten van de film ‘Yella’ van Christian Petzold laat ze zien hoe zo’n concept eruit kan zien. Door een thematische behandeling van de film komen onderwerpen als kapitalisme-kritiek en de verhouding tussen Oost- en West-Duitsland aan bod.

Zelfbewustzijn

Colin kwam aan de universiteit Sorbonne in Parijs in aanraking met een breed concept van Germanistiek. Daar zette de Franse germanist Pierre Bertaux zich al in de jaren zeventig in voor een cultuur-wetenschappelijke benadering van Germanistiek. Daarin is niet alleen aandacht voor de klassieke onderdelen literatuurwetenschap en linguïstiek, maar ook voor politiek, economie en ideeëngeschiedenis. “Ik beschouw dat als bijzonder productief”, aldus Colin.

Bertaux kan ook op een andere manier een voorbeeld voor germanisten in Nederland zijn, zegt Colin. “Hij was een van de zeer weinige buitenlandse germanisten die ook in Duitsland aanzien had.” Buitenlandse germanisten kijken anders naar hun vak dan die in Duitsland, legt Colin uit. Juist de afstand tot het land, het feit dat germanisten buiten Duitsland zich niet in het centrum bewegen, kunnen ze in hun voordeel gebruiken. “Nederlandse germanisten mogen best een beetje meer zelfbewustzijn hebben.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/3020/hoogleraar-colin-ziet-toekomst-voor-germanistiek>